

JAPONYA RADYO TELEVİZYON KURUMUNUN EĞİTİM YAYINLARI VE YAYGIN ÖĞRETİME KATKILARI*

Derleyen ve çeviren:
İng. Ok. Ersan SÖZER

Kısa adı NHK olan Japonya Ulusal Radyo Televizyon Kurumu, anaokullarından yükseköğretim kurumlarına değin her düzeydeki öğrencilere çeşitli dallarda değişik öğretim izlenceleri sunmaktadır. Okullarda öğrenim gören öğrenciler için hazırlanan izlencelerin dışında, ortaöğretim ve yükseköğretim düzeylerinde NHK nin resmi eğitim kurumlarıyla işbirliği yaparak gerçekleştirdiği, meslekli kişiler için düzenlenmiş öğretim izlenceleri de bulunmaktadır.

Bu izlencelerle, çeşitli okullarda öğrenim gören öğrencilere sorumlu oldukları konularda yardımcı olacak pekiştirici bilgileri vermek ve daha önceleri orta ya da yükseköğretim yapma olanağı bulamamış yetişkinlere bu olanağı sağlamak amacı güdülmektedir.

OKULLAR İÇİN HAZIRLANAN İZLENCELER

NHK nin radyo ve televizyon okul yayınları, anaokulu, ilkököl, ortaokul ve lise öğrencileri içindir. Bu izlencelerde Japonca,

---

(*) Çevirenin notu: Bu çeviri, NHK' nin eğitim izlencelerine ilişkin İngilizce olarak yayımlanan 1974 yılı bülteninden bir derlemedir.

fen ve sosyal bilimler, İngilizce, müzik, ev ekonomisi ve ahlak derslerinin öğretimine yer verilir. Radyo okul yayınlarının 1935 yılında başlamasından bu yana izlenceler her yıl giderek geliştirilmektedir. 1952 de okullar için ikinci bir yayın ağıının göreve başlamasıyla radyoda haftalık eğitim yayını 28 saate çıkarılmıştır. NHK, okul televizyon yayınlarına da 1953 de başlamıştır. 1959 yılında ise NHK TV Eğitim Bölümü kurulmuş ve televizyonla eğitim izlenceleri günden güne geliştirilerek 1973 eylülünden bu yana okullar için yapılan eğitim yayınları bugün haftada toplam 34 saate çıkarılmıştır.

Okullar için yapılan radyo ve televizyon yayınları yüzdesi dizgeli (sistemli) okul izlenceleri olarak aşağıdaki çizelgede görülebilir:

NHK Radyo ve TV Kültür Araştırma Enstitüsünce hazırlanmıştır.	TV		Radyo	
	Yararlanma yüzdesi	Yararlanan okul sayısı	Yararlanma yüzdesi	Yararlanan okul sayısı
Anaokulları	% 83.9	9.500	% 27.4	3.100
İlkokullar	% 93.3	22.800	% 46.6	11.600
Ortaokullar	% 40.0	4.390	% 36.2	3.980
Liseler	% 42.2	1.810	% 46.7	2.000

İzlencelerin tasarımı

Okul izlencelerini tasarımılamada ülkenin çeşitli bölgelerindeki NHK ye bağlı «Yerel Okul Yayını Danışma Kurulları» görev yapmaktadır. İnceleme ve tasarımılama sonuçları Tokyo'daki «Merkez Danışma Kurulu»nda tartışılır ve izlencelerin ana çizgileri için kesin karar burada verilir. Merkez Danışma Kurulu, Eğitim Bakanlığı yetkilileri, NHK Eğitim Yayınları Araştırma Kurulu temsilcileri ve sınıf öğretmenlerinden oluşur. Ayrıca her yıl, seçilmiş

olan 400 okulun kendi izlenceleri üzerine hazırladıkları yazanak (rapor) lardan da büyük ölçüde yararlanılmaktadır.

Okullar için hazırlanan eğitim izlencelerinin yıllık yayın sayısı aşağıda gösterilmiştir:

Okullar		Yıllık yayın sayısı
Anaokulları için (Radyo ve TV)		90.000
İlkokullar için (Radyo ve TV)	1. Basamak	210.000
	2. »	210.000
	3. »	210.000
	4. »	210.000
	5. »	210.000
	6. »	210.000
Ortaokullar için (Radyo ve TV)		150.000
Liseler için	(Radyo)	150.000
	(TV)	75.000

Araştırma yöntemi

Bağımsız bir kuruluş olan «Ulusal Radyo ve TV Eğitim Kurumu» okul yayınları ve çalışmalarına ilişkin önemli bir görev yapmaktadır. Kurum, okul düzeylerine uygun olarak ayrı ayrı çalışan beş ulusal kuruluştan oluşur. Ayrıca her ulusal kuruluşun da bölümleri vardır. Bu araştırma kuruluşları ve NHK bir işbirliği içinde zaman zaman araştırma toplantıları düzenler ve okul izlencelerini geliştirmek için yeni görüşler ortaya koyarak sonuçlara varırlar. Örneğin 1972 yılından bu yana ülke çapında üç yüz bin öğretme-

nin görev aldığı toplam bin yedi yüzden çok araştırma toplantısı yapılmıştır.

Okul izlenceleri yapımı - Durum ve sonuçlar

Okullar, öğretim yılı başlamadan önce çalışmalara girişerek yıllık izlencelerini ve bu izlencelere uygun olarak da okul yayını olmak üzere basılacak elkitaplarını hazırladılar. Bu başvuru gereçlerini kullanarak eğitsel tasarımlarını gerçekleştirme yoluna giderler. Okul izlenceleri öğretmene yardımcı olmayı amaçlar. Önemli olan, sınıftaki öğrenme etkinliklerini varsıllaştırmak (zenginleştirmek), öğrencinin çalışma ve öğrenme isteğini körüklemektir.

Öğrenciler, görerek-yaşayarak öğrenimin çok yararlı ve kalıcı olması nedeniyle kimi bilimsel çalışmaları ve toplumsal etkinlikleri yerinde görmek ve incelemek amacıyla zaman zaman kısa süreler için de olsa, okullarından ayrılmak ve büyük kentlere gitmek durumundadır. Oysa çok sayıda öğrenciyi uzak bölgelere götürerek oralarda inceleme yapmalarını sağlamak her zaman olanaklı değildir. Bu durumda, hazırlanan televizyon izlenceleriyle sınıf içindeki öğrenme etkinlikleri filmler yoluyla istenilen koşullarda öğrencilere sunulur ve böylece öğrenme olanakları varsıllaştırılır. Bu yöntemle, gerekli araç-gereç kendiliğinden öğretmenin eline verilmiş olmakta, bilgi kaynakları genişletilmekte ve eğitim-öğretim ilgi çekici bir duruma getirilmektedir.

MEKTUPLA VE RADYO-TELEVİZYONLA ÖĞRETİM

Ulusal eğitim siyasası içinde, devlet yönetimi düzgülü (normal) okul eğitimine ek olarak özellikle orta ve yükseköğretim basamaklarında mektupla ve çeşitli iletişim araçlarıyla yapılan öğretime büyük önem vermektedir. Bu tür öğretim, daha önceleri orta ve yüksek düzeyde öğrenim görme olanağı bulamamış ve gündüzleri yaşamını kazanmak için çalışmak zorunda olan yetişkinler içindir. Bu izlenceler her düzeyde dörder yıl sürelidir. Yalnız yükseköğrenim izlencelerini izleyenler ayrıca bir yıl süreyle okullarda ya da deneylik (laboratuvar) lerde uygulama çalışmalarına katılmak zorundadırlar. Bunun nedeni ortaöğretim, ilke olarak öğretmeyi amaçlar. Oysa yükseköğretim özellikle fen ve sanat dallarında araştırma ve incelemeyi gerektirir.

Mektupla ve radyo-televizyonla yapılan öğretim daha çok kendi kendine çalışma ve öğrenmeyi gerektirdiği için üst sınıflara geçiş, düzgülü okul öğrencilerine göre daha düşük bir oran göstermektedir. Bu tür öğretimde kullanılan yöntemler giderek geliştirilmekte ve sorunlarla karşılaşıldığında çok daha başarılı yöntemler bulunup uygulanmaktadır.

Japonya'da zorunlu öğretimi tamamlayanların %85 i ortaokullara gitmekte ve bu oran her yıl artmaktadır. Ortaöğretimi sürdüremeyen ve yaşamını sağlamak için çalışmak zorunda olan gençler yarı zamanlı (part time) öğretimi ya da mektupla öğretimi yeğlemek durumundadır. Düzgülü öğretim yapan okullarda haftada altı gün; yarı zamanlı okullarda haftada altı akşam ya da haftada üç-dört gün ders yapılmaktadır. Mektupla öğretim izlencelerinde ise, ayda bir ya da iki kez okul içi çalışmalara katılmak ve özel olarak hazırlanmış ders kitaplarından yararlanarak kendi kendine çalışmak zorunluğu vardır.

Değişik yıllarda mektupla öğretim izlenceleri hazırlayan okulların ve bu izlencelere katılan öğrencilerin sayısı şu çizelgede görülebilir:

Yıl	Okul sayısı	Öğrenci sayısı
1967	73	136.299
1968	73	143.638
1969	73	149.101
1970	74	152.330
1971	76	159.653
1972	78	161.038
1973	80	164.818

Mektupla öğretimde önemli sorun, daha önce de belirtildiği gibi, kendi kendine çalışma ve öğrenmedir. Yılda yirmi gün dolayında okul içi çalışmalara katılma gerekliliği de bulunduğundan çok sayıda öğrenci sonradan bu izlencelerden ayrılmak durumunda kalmaktadırlar.

NHK, mektupla öğretim için izlençe yayınlamada kimi sorunlarla karşılaşmaktadır: Radyo ya da televizyondan öğrenim görenlerin önemli bir bölümü, izlencelerin kendi iş saatlerine rastlaması nedeniyle düzenli olarak dersleri izleyememektedirler. Öğrencilerin boş zamanlarında, seçtikleri dallarda yapılan yayınları izleyebilmeleri için kısa ve sınırlı izlenceler hazırlama zorunluğu ortaya çıkmaktadır. İzlenceler ancak sabah saat 8:00 sıralarında yayınlanabilirse, öğrencilerin % 70 i dersleri izleyebilmektedir. Yalnızca bu saatlerde yapılan yayınlar ise tasarımılanan izlencelerin tümünü vermek için yeterli olamamaktadır.

NHK GAKUEN YAYGIN ÖĞRETİM OKULU

Özü: NHK nin okul yayınları yaklaşık 40 yıldır sürmektedir. Ama mektupla ve radyo-televizyonla yapılan geniş tasarımı ve düzenli yaygın öğretim izlencelerinin geçmişi bu denli eski değildir. NHK yapımcıları ve NHK GAKUEN öğretim çalışanları (elemanları) gün geçtikçe izlencelerini daha da geliştirmeye ve öğrencilerine daha çok yararlı ve etkili olmaya çaba gösteriyorlar. Bu çaba iki ana noktada ağırlık kazanıyor.

a- Kullanılan yayınlar konusunda NHK GAKUEN Yaygın Öğretim Okulundaki öğretim yöntemlerinin geliştirilmesi,

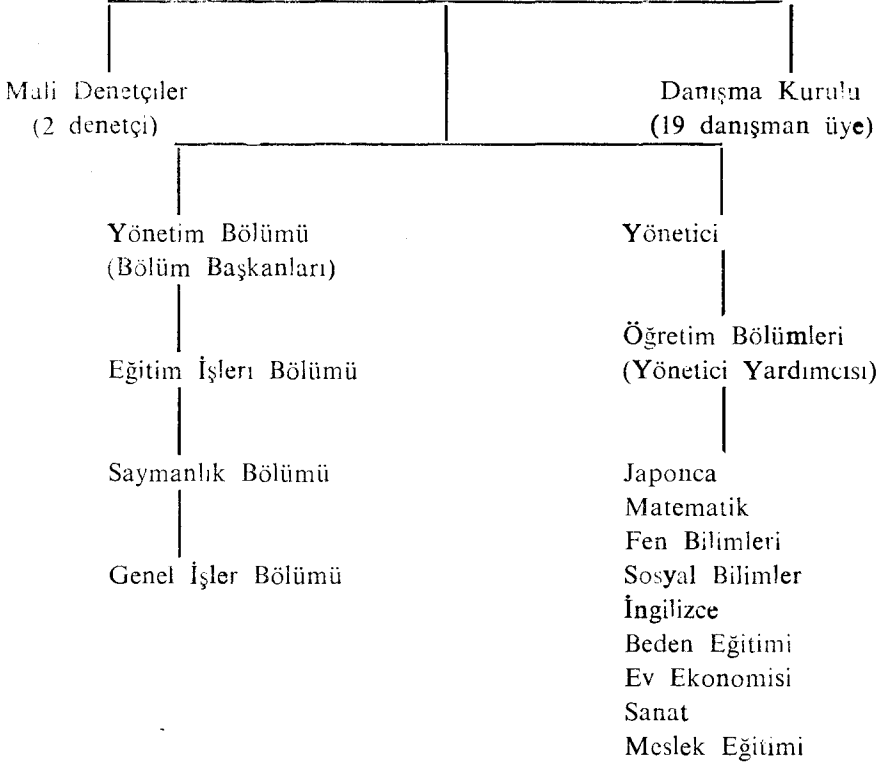
b- Geliştirilmiş öğretim yöntemlerinin ışığında, uygulanan izlencelerin geliştirilmesi.

Kuruluş: NHK GAKUEN Yaygın Öğretim Okulu, ortaokul ve lise düzeyinde öğretim sunmak amacıyla kurulmuş, NHK ye bağlı, ama bağımsız çalışan bir kurumdur. Gelir kaynaklarını öğrencilerin ödedikleri ücretler ve NHK nin ödeneği oluşturmaktadır. Okul ile NHK arasındaki ilişkiler şöyledir:

- a- Okul, kendi yöneticilerince bağımsız olarak yönetilir. NHK, okul yönetimi ve eğitimiyle doğrudan doğruya ilgilenmez.
- b- NHK yaygın öğretim derslerine ilişkin izlenceler hem NHK Yaygın Öğretim Okulu öğrencileri için, hem de radyo ve televizyonla eğitimden yararlanan tüm Japon ortaöğretim okullarındaki öğrenciler içindir.

NHK GAKUEN Yaygın Öğretim Okulunun kuruluş ve işleyiş biçimi şu çizimde (şemada) görülebilir:

Yönetim Kurulu
(Genel Başkan ve yedi yönetici)

YÜKSEKÖĞRETİM İÇİN İZLENCELER

Kolej eğitimi

Japonya'daki kolejler, lise ve dengi okulları bitirenlere iki ya da dört yıl süreyle meslek eğitimi veren yükseköğrenim kuruluşlarıdır. Japon halkı güçlü bir kolej eğitimine büyük bir gereksinim duymaktadır. Uygulayimbilimsel (teknolojik) ilerlemeler sonucu işleyim (endüstri) alanındaki değişiklikler, uygulayimsal (teknik) gelişmeler ve üstünlükler konusunda geniş bilgiler edinmeyi gerekli kılmaktadır. Bu koşullar ve durumlar karşısında, Japonya'da, yükseköğretimin bir türü olan kolej eğitiminin önem ve değer kazanması yıldan yıla ilginç boyutlara ulaşmaktadır. Kolejlerin, üniversitelerin ve dolayısıyla öğrencilerin sayısı hızla artmaktadır.

Aşağıdaki çizelge kolej ve öğrenci artışı konusunda bize örnek verebilir:

Sayı	Yıl	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973
Kolej sayısı		820	845	852	861	875	889	906
Öğrenci sayısı		1.335.665	1.462.705	1.618.189	1.669.740	1.743.794	1.817.136	1.920.342

Kolejlerin gündüz ya da akşam bölümlerinde haftada altı gün ders yapılır ve derslere sürekli katılma zorunluğu vardır. Kolejler ayrıca mektupla öğretim izlenceleri de sunmaktadır. Japonya'da mektupla kolej eğitiminin ilk kez 1948 yılında etkinliğe geçmesiyle halk için de bir fırsat eşitliği sağlanmış oldu. Bugün mektupla öğretim, resmi eğitim dizgesinin önemli bir bölümünü oluşturur. Öğrenciler evlerinde düzenli olarak kendilerine gönderilen kolej ders kitaplarını çalışırlar, yardımcı araç-gereçleri kullanırlar, zaman zaman verilen yazanak (rapor) larla çoğaltmalardan (teksir) yararlanırlar ve yılın belirli zamanlarında bağlı buldukları kolejlere giderek uygulama ve sınavlara katılırlar, başarılı olanlar daha üst sınıflara geçerler ve sonunda sorumlu oldukları izlenceleri bitirirler. Ama kendi kendine çalışmak ve öğrenmek zorunda olan bu öğrencilerin bir bölümü kimi güçlükler karşısında öğrenimlerini tamamlamadan dersleri bırakmak zorunda kalmaktadır. Mektupla öğretim bir yandan toplumumuza büyük yararlar sağlarken öte yandan önemli sorunları da birlikte getirmektedir.

NHK nin kolej eğitimi izlenceleri ve yayınları

NHK, kolejlerin mektupla öğretim izlenceleri için radyodan sonra televizyonla eğitim yayınlarına da 1961 yılında başlamıştır. O zamandan bu yana ekinsel (kültürel) ve toplumsal bilimlerle doğa bilimlerine ilişkin dersler ve yabancı dil olarak İngilizce öğretimi sürdürülmektedir.

Yayın zamanları ve ders konuları aşağıdaki çizelgelerde gösterilmiştir:

TV Eğitim Kanalı

Nisan - Eylül

Günler Saatler	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma	Cumartesi
6.30—7.00	Hukuk	Sosyoloji	Hukuk	Sosyoloji	Tarih	Japon Yazını
23.30—24.00	İ z l e n c e l e r i n			Y i n e l e m e s i		

Ekim - Mart

Günler Saatler	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma	Cumartesi
6.30—7.00	Psikoloji	Ekonomi	Psikoloji	Ekonomi	Tarih	Japon Yazını
23.30—24.00	İ z l e n c e l e r i n			Y i n e l e m e s i		

Nisan - Mart

Gün Saat	Pazar
6.30—7.00	Doğa Bilimleri

Radyo Eğitim Kanalı

Nisan - Eylül

Günler Saatler	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma	Cumartesi
5.45—6.05	Siyasal Bilimler	İngilizce	Siyasal Bilimler	İngilizce	Siyasal Bilimler	İngilizce
17.00—17.20	İ z l e n c e l e r i n			Y i n e l e m e s i		
23.00—23.20	İ z l e n c e l e r i n			Y i n e l e m e s i		

Ekim - Mart

Günler Saatler	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma	Cumartesi
5.45—6.05	Felsefe	İngilizce	Felsefe	İngilizce	Felsefe	İngilizce
17.00—17.20	İ z l e n c e l e r i n			Y i n e l e m e s i		
23.00—23.20	İ z l e n c e l e r i n			Y i n e l e m e s i		

NHK nin radyo ve televizyonla sunduğu dersler, resmi ders niteliği taşır. NHK ve mektupla öğretim yapan kolejler arasındaki ilke ilişkileri şöyle özetlenebilir:

- a- Yayınlanacak ders konularının saptanması NHK ve kolej temsilcilerinden oluşan bir kuruica yapılır.
- b- Kolejler ders verecek öğretim üyelerini salık verir; seçim işini NHK yapar.
- c- Seçilen öğretim üyeleri ders kitaplarını hazırlar. Hazırlanan ders kitaplarını öğrencilere kolej sağlar.

Vatandaşın üniversite eğitimi

Radyo ve televizyonda kolej eğitimine ilişkin verilen derslere ek olarak 1969 yılında radyoda, 1970 yılında televizyonda «Vatandaşın Üniversite Eğitimi» adlı bir izlençe yayına konmuştur. Bu izlençede ekinse (kültürel), ekonomik, siyasal konularda ve çeşitli bilim dallarında, seçkin öğretim üyelerince hazırlanan birer saatlik konuşmalar yer almaktadır. Bu izlençenin yayın saatleri değişik günlere göre aşağıdaki çizelgelerde gösterilmiştir:

RADYO : Eğitim Kanalı

Pazar	7:00-8:00	Vatandaşın Üniversite Eğitimi	I
	13:00-14:00	»	(Yineleme)
	8:00- 9:00	»	II
	14:00-15:00	»	(Yineleme)
	10:00-11:00	»	III
	15:00-16:00	»	(Yineleme)
Çarşamba	14:00-15:00	»	(Yineleme) I
Perşembe	14:00-15:00	»	(Yineleme) II
Cuma	14:00-15:00	»	(Yineleme) III

TELEVİZYON : Eğitim Kanalı

Pazartesi	20:00-21:00	Vatandaşın Üniversite Eğitimi	I
Salı	20:00-21:00	»	II
Çarşamba	20:00-21:00	»	III
Perşembe	20:00-21:00	»	IV
»	16:30-17:30	» (Yineleme)	I
Cuma	16:30-17:30	» (Yineleme)	II
Cumartesi	16:30-17:30	» (Yineleme)	III
Pazar	16:30-17:30	» (Yineleme)	IV

Üniversite için deneysel izlenceler

Çeşitli ülkelerde radyo-televizyonla yükseköğretim düzeyinde eğitim yayınları sunmak amacıyla yapılan atılımlar, bu konudaki odak noktasına geç ulaşabilmiştir. Japonya'da bu sorun devlet yönetiminin ilgi ve çabasıyla çözüme gitmektedir. Eğitim Bakanlığı 1972 kasımından başlayarak kimi taslaklar hazırlamış ve bu taslaklardan yararlanarak deneysel izlenceler düzenleyip yayınlama görevini NHK ye vermiştir. Bu deneysel izlenceler, Tokyo ve Osaka'daki UHF Televizyon Test Merkezlerinden yayınlanmaktadır. Deneysel izlencelerin yapımına ilişkin temel konuları içeren çalışmalar NHK nin kurduğu «Deneysel İzleme Yapım Kurulu»na bağımsız olarak yürütülmektedir. Bu kurul, 15 bilim adamı ve aydından oluşur.

Ayrıca, yine NHK içinde kurulmuş 9 bilim adamı ve aydından oluşan bir «Deneysel İzlenceler Danışma Kurulu» vardır. Bu kurul, yükseköğretim düzeyinde hazırlanan genel öğretim izlenceleriyle yayına konacak deneysel izlenceler üzerinde görüşlerini belirtir, eleştiriler yapar.

Yükseköğretim düzeyindeki dersler için düşünülen deneysel izlencelerin kapsam yönünden birlik ve bütünlük ilkesine dayanılarak hazırlanmasına özen ve çaba gösterilmektedir. Bu arada,

zaman zaman izleyiciler üzerindeki eğitsel etkiyi ölçmek ve artırmak amacıyla araştırmalar da yapılmaktadır. Yayınlanan deneysel izlencelerde özellikle řu ders konularına yer verilir: Yazın (edebiyat), Yöneticilik, Mühendislik ve Ev Ekonomisi. Bu derslerin hazırlanıp sunulmasında izlençe eşitliği ana ilkedir ve iki birimden oluşan yayınlar geceleri (21:00 - 22:00) yapılmaktadır.

Bedensel ve zihinsel özürü olan çocuklar için özel izlenceler

Japonya'da kör, sağır, bedensel ya da zihinsel özürü olan ve özel eğitime gereksinim duyan bir milyon yüz bin dolayında çocuk bulunmaktadır. Bu nedenle özel eğitime, zorunlu bir gereksinme vardır. Son yıllarda bu alanda önemli adımlar atılmıştır. 1961 de «Sağırlar İçin Televizyon Okulu» kurulmuş ve NHK bu konuda hazırladığı izlencelerle büyük aşama yapmıştır. Bu tür izlenceler yalnızca kutsuz (talihsiz) çocuklara bir yardım işlevini gerçekleştirmekle kalmamakta, ayrıca böyle bir eğitime gereksinme duyan ailelere de önemli ölçüde yarar sağlamaktadır.

Eğitim televizyonunda da konuşma güçlüğü olan çocuklar için «Dil Özel Eğitim Sınıfı» adlı bir izlençe; zihinsel yeteneği arık (zayıf) olan çocuklar için de «Neřeli Sınıf» adlı başka bir izlençe haftada birer kez yayına girer. Sonuç olarak, bu tür izlenceleri, gerek özürlü çocukların aileleri, gerekse eğitimciler alkışla karşılamaktadırlar.

Toplumsal eğitim izlenceleri

Radio ve televizyonun toplumsal eğitime ne denli önemli katkısı olduğu yadsınmaz bir gerçektir. Bu temel kavramdan yola çıkarak NHK, okul izlencelerine ekli řu türlerde de izlenceler sunar:

- 1- Okul öncesi çocukların ve gençlerin sağlıklı gelişmelerine yardımcı olmak amacıyla us (akıl) sağlığına yer veren ve törel (ahlaki) bilgileri besleyen eğitsel izlenceler,
- 2- Japon dili ve yazını öğretimiyle günlük yaşamda ekinç (kültür) ve dış ilişkiler açısından gerekli olan çeşitli yabancı dillerin öğretimine ilişkin izlencelerle meslek dallarında kıl-gisal (pratik) bilgiler veren izlenceler,
- 3- Özel dinleyici ve izleyici kümeleri için gençlik ve kadın izlenceleri.

Yabancı dil dersleri

NHK, yabancı dil derslerine ilk kez radyoda 1925 yılında İngilizce öğretimiyle başlamıştır. Radyoda «English Course» adıyla yayınlanan İngilizce öğretimi izlencesi, elli yılı aşkın bir süredir sürdürülmekte ve bugün de büyük bir ilgi görmektedir. 1959 yılında NHK Eğitim Bölümünün etkinliğe geçmesiyle televizyonda da İngilizce dersleri «English Conversation» adıyla yayınlanmaya başlamıştır.

Son yıllarda NHK nin yabancı dil yayınları altı dil üzerinden (İngilizce, Fransızca, İspanyolca, Almanca, Çince ve Rusça) yapılmaktadır. Bu yayınlar hem televizyon hem de radyo kanalları üzerinden verilir. Sona eren izlenceler, bir süre sonra yapılan küçük değişikliklerle yeniden yayınlanabilmektedir.

İngilizce öğretiminde (yeni başlayanlar ve orta düzeyde bilenler için) beş temel ders kitabı kullanılır. Bu kitaplar ayda bir milyon yüz bin sayı (yılda on iki milyon sayı) olarak basılır ve yayınlanır. Öteki beş yabancı dilin öğretiminde kullanılmak üzere de her ay, ya da iki ayda bir basılıp yayınlanan on çeşit ders kitabı vardır. Bu ders kitaplarının toplamı yılda yedi milyon yüz bin sayıyı aşmaktadır.

Mesleğe ve uygulamaya dönük dersler

NHK, doğrudan günlük yaşama ilişkin «Meslek Dersleri», «Hesap Tahtası», «Oto Onarım Dersleri», «TV Alıcıları Konusunda Tartışmalar» adlarında uygulamaya dönük dersler de sunmaktadır. Bu izlenceler, izleyenin görüş ve yeteneklerini geliştirmeyi, yeterlik belgesi sınavlarında başarı sağlamada yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

Keman, piyano, flüt ve gitar çalmayı öğreten müzik derslerine de yer verilmektedir. Bu tür sanatsal ve uygulamalı dersler geniş ilgi görmektedir. Ayrıca 1961 nisanından bu yana zaman zaman yinelenen terzilik, muhasebe, mimarlık, TV onarımına ilişkin kısa öğrenceler (kurslar) ve geleneksel Japon sanatlarını öğreten, okul çocuklarından ev kadınlarına, iş adamlarına değin birçok insana seslenecek biçimde bölümlere ayrılmış değişik izlenceler geniş ilgi uyandırmaktadır. «TV Alıcıları Konusunda Tartışmalar» adlı izlence ise televizyon alıcılarıyla ilgili temel kuramları öğretmekte,

izleyicilere daha iyi görüntü ve ses sağlama konusunda gerekli olan uygulamısal bilgileri vermede kılavuzluk etmektedir.

Tarım, ormancılık ve balıkçılığa ilişkin izlenceler

NHK, kuruluş tarihi olan 1925 yılından beri sürekli olarak çiftçilik, ormancılık, balıkçılıkla ilgili izlenceler düzenleyip yayınlamaktadır. İkinci Dünya Savaşından önce bu konulardaki izlenceler düzenli ve sürekli değildi. O zamanlar, olanak buldukça ya da gerek duyulduğunda bu tür yayınlar yapılıyordu.

Savaş yılları Japonya'sında büyük ölçüde yiyecek sıkıntısı baş gösterince, NHK ile Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık Bakanlığı işbirliği yaparak dizgeli ve düzenli bir çiftçilik izlencesi oluşturuldu ve bu izlenceye «Erkenci Kuş» adı verildi. Erkenci Kuş'da, yiyecek üretimini artırmak için tarımsal uygulamalar ve tarım yönetim politikası yararlı ve yapıcı biçimde işleniyordu. Gerçi bu izlencenin kapsamı ve ereklere (hedefleri) zamanla değişikliklere uğradı, ama yeni koşul ve durumlara göre izlencelerin geliştirilerek geniş insan topluluklarına yardımcı olabilecek biçimde yürütülmesi sürdürüldü.

NHK nin tarım izlenceleri yapım düzeneği (mekanizması) zamanla gelişti, Yönetim Merkezinde «Çiftçilik İzlenceleri Hazırlama Bölümü» kuruldu ve ülkedeki her NHK istasyonuna bir «İzlençe Yönetmeni» atandı. Şu anda Yönetim Merkezine bağlı olarak görev yapan ve kırk kişiden oluşan bir «Tarım Uzmanları Kurulu» bulunmaktadır.

Çocuklar için izlenceler

Çocuklar için hazırlanan izlenceler çoğunlukla eğlendirici nitelik taşımaktadır. Radyoda, çeşitli müzik ve şarkılarla dolu «Pippo, Pippo, Bon Bon» ve «Çıkmın Dışarıya Öyküler!» adlı anaokulu çağrı izlenceleri çok sevilen (popüler)dir.

Televizyonda ise çok çeşitli çocuk yayınları vardır. Günlük oyun, şarkı ve eğlence yayınlarının yanı sıra haftada bir sunulan daha varsıl (zengin) izlenceler büyük ilgi toplamaktadır. Bunların içinde, bir çeşit kukla gösterisi olan «Uzaklara Uç, Butchie», sürekli filmler «Gel ve Gör» ile «Merhaba Peri Masalları» doğu ve batı ülkelerinin en güzel çocuk öykülerinden oluşur. Ayrıca «Bir,

İki, Üç Çocuk» adlı kukla oyunu, «Haydi El Ele Tutuşalım» adlı oyun izlencesi ve iki-üç yaşlarındaki çocuklar için «Yan Yan Moo-Kun» adındaki izlençe ilgiyle izlenmektedir.

Bunlardan başka «Yeni Hakkenden» adlı kukla gösterisi ve «Çocuklar İçin Tiyatro» dizisi, «Büyütekte Dünya» adlı ekinse ve bilimsel izlençe, «Şarkılar ve Arkadaşlar» adlı müzik yayını, «Savaşına Çağrı» adlı soru-yanıt izlencesi, «Kamera ile Bilimsel Çalışmalar» adlı doğa olaylarını sergileyen dizi izlençe, tümüyle televizyonda renkli olarak yayınlanmakta ve yalnızca çocukların değil, yetişkinlerin de büyük ilgisini çekmektedir.

Kadınlar için izlenceler

Özellikle ev işleriyle uğraşan kadınlar için iki tür izlençe sunulmaktadır: Birinci tür izlencede, günlük yaşamda gerekli görülen ve çeşitli ev işlerinde yararlanılabilecek kılgsal (pratik) uygulamalar öğretilir, açıklamalar yapılır. «Bugünün Yemekleri» ve «Kadın Ansiklopedisi» adlı yayınlar bu öbekte yer alır. Ayrıca yine bu öbekte, çiçek düzenlemesi ya da çay töreni gibi geleneksel ve ekinse konular da işlenmektedir. Bu izlenceler yeni yetişen kuşağa ev yaşamı ve ev işleri ile ilgili, gerekli her türlü bilgiyi ve uygulamayı öğretmeyi de amaçlar. İkinci tür yayında ise «Merhaba Saygıdeğer Bayan» adlı izlençe ilgiyle karşılanmaktadır. Bu izlencede, ev kadınları stüdyoya çağrılarak eğitise, toplumsal, ekonomik ve siyasal konularda tartışmalara katılırlar.

Gençlik için izlenceler

Televizyonun genel yayını içinde, her pazar sabahı «Gençlerle» adlı otuz dakikalık dizi izlençe yer alır. Bu izlencede birçok genç stüdyoya çağrılır ve kendilerine çeşitli konularda sorular yöneltilir. Böylece izleyiciler, daha doğrusu halk, gençlerin neler düşündüklerini ve neler yapmak istediklerini kolaylıkla öğrenebilirler, onları tanıma ve anlama olanağını elde edebilirler.

Eğitim televizyonu yayını içinde, yine her pazar günü bir saat süreli «Gençlerin Alanı» adlı izlençe yayına girer. Bu izlencede bugünün bol sorunlu ve karmaşık toplumunda yaşayan gençlere dayanıklılık, yüreklilik ve gönülgücü (moral) eğitimi yapılır, tartışmalar düzenlenir, filmler gösterilir, insanların nasıl çalıştıkları, nasıl öğrendikleri araştırılır, yaşam çevrelerindeki savaşım-larından örnekler verilir.

Radyoda ise «Gençliğin Sesi» adlı yayında gençlerin sevdiği şarkılar sevilen seslerden dinletilir. Her pazartesi sabahı da otuz dakika süreli «Gençlerin Sorunları» adlı izlençe yayına girer. Bu izlençede, aile büyükleriyle gençlerin ilişkileri, gençleri anlama, onlara yardımcı ve kılavuz olma konuları işlenir. Bu izlençelerle, gençlerle ilgili çeşitli sorunların izleyicilere en iyi ve en olumlu biçimde sunulmasına çaba gösterilmektedir.

Yöneticilik ile ilgili izlençeler

Uluslararası alanlarda, yeni gelişmeler, iş yönetimindeki ilerlemeler ve uygulamayı kapsamları, çağdaş iş adamının çevresindeki koşulları günden güne değiştirmektedir. «Yeni Yönetim Çağı» adlı izlençe, yönetim alanlarındaki yeni koşulların ortaya çıkardığı bilgileri bize sunmak üzere düzenlenmiştir.

Bu izlençede yer alan diziler haftanın değişik günlerine göre şöyledir:

- Pazartesi : Örgütlenme ve Siz
- Salı : Yönetim Yazanağı (raporu)
- Çarşamba : Süreci İçinde Bölgesel Tarih
- Perşembe : Dünya Tecim (ticaret) Haritası
- Cuma : Doruktaki Yönetici
- Cumartesi : İş Sorunları

Bilimsel izlençeler

Toplumun, bilimsel gelişmeleri yakından izleyebilmesi için NHK bilimsel izlençeler düzenler. Televizyonda yayınlanan «Sağlığımız» adlı izlençe, sağlık ve sayrılıktan (hastalıktan) korunma konularında kılğısal bilgiler verir. Bu yayın, pazar dışında her gün sabahları yirmi dakika sürer. Radyoda ise yine o amaçla «Sağlıklı Yaşam» adlı izlençe yayınlanmaktadır.

Ayrıca «Daha İyi Bir Yarın İçin» adlı izlençe de gelecekte daha iyi yaşam olanaklarına kavuşabilmek için bilimsel uygulamalarla çevre ve doğa koşulları arasında nasıl uyum sağlanabileceğini ortaya koyma konusunda çaba gösterir.

Televizyonda «Doğa Albümü», radyoda «Doğa ile» adlı izlençeler, Japonya'da dört sürem (mevsim) deki doğa olaylarını ve değişikliklerini film ve sesle bizlere getirmektedir. Bu izlençeler, özel-

likle büyük kentlerde yaşayan ve doğa ile ilişki kurma olanağını elde edemeyenler için oldukça yararlı olmaktadır.

«Herkes İçin Bilim» adlı izlençe ise çağcıl (modern) fen ve uygulayimbilim (teknoloji) alanlarında, izleyenlere bilgi verme amacını güder. Bu izlençe, aşağıdaki dizi sıralaması içinde sunulur:

- Pazartesi : Uygulayimbilimin Yeri
- Salı : Bilim Gezisi
- Çarşamba : Doğada Araştırma
- Perşembe : Deneyimlerden Hoşlanalım
- Cuma : Araştırma Konuları

Bir de, ilginç ve sevilgen (popüler) biçimde sunulan ve bize fen konularında bilgiler veren «Çağcıl Fen» adlı bir izlençe vardır. Bunun yanında, ilk kez 1969 yılında yayınına başlanmış olan ve belirli aralıklarla, değişiklikler yapılarak yinelenen «Bilgisayar Dersleri» adlı dizi, bilgisayar izlençesi yapımcılarını yetiştirmeyi amaçlar.

Ekinsel (kültürel) izlençeler

Halkın yaşam koşullarını ve olanaklarını geliştirmek amacıyla ekinsel izlençelere büyük önem verilir. Meiji Restorasyon Çağından başlayarak Japonya, ekonomik alanda hızlı bir çağcillaşma evresine girmiş ve savaşın bitiminden bir çeyrek yüz yıl sonra halkın toplumsal yaşamında büyük ve geniş çapta değişiklikler olmuştur. Yaşamın her alanında ortaya çıkan yeni yaklaşımlar, giderek insanların düşüncelerini de etkilemektedir. Toplumumuzun bu sorunu ekinsel izlençelerde önemle işlenmektedir.

Bu tür izlençelerin yapımında düşünülen erek (hedef), ülke ekincine ve halkın toprak, sanat ve tarih bilincine katkıda bulunmaktır. Geçmişten yararlanarak bugünkü Japon halkının yaşayış ve düşüncelerini yeni ve sağlıklı yaklaşımlarla beslemek en önemli amacı oluşturur.

«JAPON ÖDÜLÜ»

ULUSLARARASI EĞİTİM İZLENÇESİ KAPSAMI

Bu ödül, Japonya'da radya yayınlarının başlamasının 40. yıldönümü olan 1965 yılında NHK'ce oluşturulmuştur.

Her yıl ekim ya da kasım ayında Japonya'da düzenlenen yarışma sonucunda verilmekte olan bu ödülün amacı, bütün ülkelerdeki radyo ve televizyonla yapılan eğitim yayınlarına ilişkin izlencelerin geliştirilmesine yardımcı olmak ve uluslararası ilişkilere ve yakınlaşmaya olanak sağlamaktır.

«Japon Ödülü» yarışması, Uluslararası Uziletişim (telekomünikasyon) Birliğine üye olan ülkelerin bütün yayın kuruluşlarına açıktır. Bu ilke ışığında, her yıl yarışma için üç yüz dolayında üye ülkeye çağrı yapılmaktadır.

Yarışmaya gönderilecek yapımlar şöyle sınıflandırılır:

- 1- Yuva, anaokulu ve ilkokul çağındaki çocukların eğitimlerine ilişkin yapımlar,
- 2- Ortaöğrenim çağındaki gençler için hazırlanan izlenceler,
- 3- Meslek yüksekokullarıyla üniversitelerde öğrenim gören öğrencilerin eğitimleriyle ilgili yayınlar.

Bu türlerde yarışmaya katılan yapımlar arasından «en iyi» olarak belirlenen yapımlar «Japon Ödülü» ile ödüllendirilir. Ödül, «Onur Belgesi» ile birlikte iki bin dolardan oluşur.

Bu büyük ödülün dışında, radyo yayını bölümünde «Eğitim Bakanlığı Ödülü» ile bölgesel olarak «Valilik (ya da) Belediye Ödülü» verilmektedir. Televizyon yayını bölümünde ise, «Posta ve Uziletişim Ödülü» ile NHK eski başkanı Mr. Shinnosuke'nin anısına düzenlenen «ABE Ödülü» her yıl en değerli yapımlara verilen özel ödüllerdir.

«Japon Ödülü» yarışmasına katılan izlencelerin incelenmesi ve ayırımı on dört üyeden oluşan uluslararası seçiciler kurulunca yapılır. Bu üyelerin onu, katılan ülkelerdeki ilgili kuruluşlarca gönderilir; dördü ise Japon bilim adamlarıyla, eğitim yayınları alanındaki başarılarından ötürü ün yapmış kişiler arasından seçilmektedir.